

KVINFO: Genus och integration

Av Katarina Blomquist, forskningsbibliotekarie och projektkoordinator på KVINFO

KVINFO, det danska genusforskningsbiblioteket i Köpenhamn, satsar på integration och samarbete med Mellanöstern.

KVINFOs mentornätverk för invandrarkvinnor satsar på integration på ett helt nytt sätt. Istället för att fokusera på kulturskillnader, religion och slöjor fokuserar nätverket på individens kompetenser – utbildning och yrkeserfarenheter. Det har bidragit till att starta en ny trend inom integration i Danmark.

Mentornätverk

KVINFOs mentornätverk startade som ett pilotprojekt 2002 och rönste snabbt stor uppmärksamhet. Projektets grundläggande princip är att para i hop en mentor och en mentee på basen av deras utbildning och yrkeserfarenheter. Mentorn är en kvinna med en solid förankring på den danska arbetsmarknaden och ett stort nätverk som hon är villig att dela med mentee. Mentee är en kvinna med flykting- eller invandrabakgrund med utbildning och/eller yrkeserfarenhet från utlandet eller Danmark men som har svårt att hitta fotfäste på den danska arbetsmarknaden.

Mentors uppgift är inte direkt att skaffa mentee ett arbete, men att stöda, ge goda råd och kurser och vidareutbildning och om att söka arbete, samt att öppna sitt nätverk. Över hälften av alla lediga jobb i Danmark besätts genom nätverk, personliga relationer och rekommendationer. Så utan ett nätverk är man illa ställd, och med en utländsk utbildning och ett främmande klingande namn är oddsen ännu sämre.

Samhällsdebatten

Den danska samhällsdebatten om flyktingar och invandrare var hätsk i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet, vilket kulminerade vid folketingsvalet 2001, då Dansk Folkeparti fick avgörande inflytande på den danska regeringens politik i frågor om invandring och integration. Kvinnorörelsen blev ofta beskyllt för att svika sina ”förtryckta systrar”.

På KVINFO sökte vi efter ett sätt att bidra positivt till att förbättra invandrarkvinnors situation i Danmark – på ett sätt som inte är bättrevetande och nedlåtande. Ett mentornätverk som fokuserar på utbildning och gemensamma yrkesintressen istället för skillnader i kultur och traditioner blev svaret. När KVINFO 2002 lanserade

mentornätverket var responsen från välutbildade kvinnor i KVINFOs nätverk överväldigande – många var mera än villiga att ställa upp. Det visade sig finnas en stor önskan om att gå emot den dominerande invandrarfientligheten och på det individuella planet ställa upp och göra en personlig insats bland välutbildade karriärkvinnor i Danmark.

I invandrarkretsar var den första responsen mera förbehållsam. Många invandrare har mött mer än nog av välmående men ineffektiva integrationsinsatser, så deras skepsis var helt förståelig. Det krävde hårt informationsarbete om projektet för att få de första invandrarkvinnorna att anmäla sig som mentees.

Alla som anmäler sig som mentor eller mentees blir grundligt intervjuade om utbildning, arbetserfarenheter, nätverk, framtidsplaner etc. och varje matchning mellan mentor och mentee är noga förberett från KVINFOs sida. Snabbt gick ryktet i invandrarkretsar att detta verkligen fungerade och var bra – och väntelistorna på alla som ville intervjuas för att bli mentor eller mentee bara växte.

Mentor – mentee förhållandet bygger på gemensamma intressen och erfarenheter på det professionella planet – utbildning och arbete. En iransk ingenjör matchas med en dansk ingenjör, en rysk jurist med en dansk jurist och så vidare. Att fokus ligger på det arbetsmässiga har inte hindrat att många mentor-mentee relationer har utvecklat sig till en givande kulturutbyte och vänskap på det personliga planet – men det är inte nätverkets ändamål, bara en lycklig biprodukt vid lyckade match.

Prisbelönat

2004 fick KVINFO Integrationsministeriets integrationspris för den offentliga arbetsmarknaden och samma år också veckotidningen Alt for Damernes årliga kvinnopris och en ännu större offentlig exponering. Åren efter har KVINFOs mentornätverk expanderat med filialer och aktiviteter i Århus, Ålborg, Esbjerg och Odense.

Mentornätverket har inspirerat till många nya mentorordningar för invandrare i Danmark, bland annat ett motsvarande nätverk för invandarmän i Århus. KVINFOs mentornätverket har utvecklat sina metoder betydligt. I dag erbjuds

mentorer och mentees speciella kurser och nätverket har också utvecklat speciellt fokus på invandrarkvinnor med sociala problem.

I dag är cirka 3000 kvinnor aktiva i KVINFOs mentornätverk.

KVINFOs mentornätverk är ett exempel på hur KVINFO uppfångar tendenser i tiden och agerar som projektinitierande organisation. KVINFOs lilla och självständiga organisation gör denna flexibilitet och aktivism möjlig.

Historia och organisation

KVINFOs historia börjar på Det Kongelige Bibliotek i Köpenhamn i mitten av 1960-talet då Nynne Koch klagade hos riksbibliotekarien på att den kunskap som fanns om kvinnor i bibliotekets enorma samlingar inte kunde återfinnas i bibliotekets kataloger. Hon beviljades 15 minuter arbetstid per dag till att åtgärda problemet. Hon satte igång och utvecklade bland annat ett klassifikationssystem för kvinnoforskning. På 1970-talet växte intresset för kvinnofrågor och Nynne Koch skapade en liten avdelning, KVINFO ett akronym för KVinder, INFORMATION och FÖrskning. 1982 flyttade KVINFO från Det Kongelige Bibliotek och blev en självständig institution och började bygga upp en bibliotekssamling. Först på försöksbasis finansierat genom statens tips- och lottomedel och från 1986, efter en positiv evalueringsrapport, som en självständig institution med ett fast anslag under Kulturministeriet i statsbudgeten. KVINFOs högsta beslutsfattande organ är styrelsen som består av representanter för bibliotekssektorn, genusforskningen, kvinnorörelsen, jämställdhetsmyndigheterna och den journalistiska branschen. Vart tredje år förhandlar KVINFO och Kulturministeriet om ett resultatkontrakt som lägger linjerna för utvecklingen på KVINFO. KVINFOs grundfinansiering kommer från Kulturministeriet men alla stor projekt finansieras externt med medel från andra ministerier, privata fonder och företag samt organisationer som till exempel fackföreningar.

Aktiviteter

Från början var KVINFO annat och mera än ett forskningsbibliotek. Från 1981 utgav KVINFO tidskriften Forum, som sedan 1987

är ett webmagasin. I samarbete med Folkeuniversitetet arrangerade KVINFO föreläsningsserier om kvinnoforskning. Under 1990-talet, då den kvinnopolitiska aktivismen från 1970- och 1980-talens Rødstrømpebevægelse hade dött ut var det KVINFOs stödförening Kvindeligt Selskab som höll liv i den feministiska debatten bland annat genom storstilade 8 mars happenings.

Redan från början blev KVINFOs bibliotek ofta kontaktat av journalister på jakt efter någon att intervjua i kvinnofrågor. Biblioteket satte det i system och utvecklade listor och kartotek över kvinnliga experter och på 1990-talet gav de tekniska framstegen möjlighet att bygga upp en riktig expertdatabas med kvinnliga experter på alla samhällsområden, inte bara jämställdhet och genusforskning men också konst, kultur, politik, näringsliv, intresseorganisationer och inte minst forskning. Expertdatabasen blev tidigt en del av *Polinfo*, tidningen Politikens stora online databas med dagstidningar i fulltext etc. och ett nyttigt verktyg för att synliggöra kvinnors kompetenser. Idag innehåller expertdatabasen drygt 1100 kvinnliga experter och är gratis tillgänglig på KVINFOs website.

I Danmark är lagstiftning om balansen mellan kvinnor och män i näringslivets bolagsstyrelser inte politiskt aktuell, 2006 utvecklade KVINFO i samarbete med Dansk Industri en särskild databas Women on Board med kvinnliga kandidater till företagsstyrelser som Dansk Industri och deras medlemsorganisationer kan använda för att få syn på kvinnliga kandidater till styrelseposter i privata företag.

Kontaktytor

Alla dessa aktiviteter har gett KVINFO en brett kontaktnät bland välutbildade kvinnor i Danmark

som använder biblioteket, deltar i KVINFOs föreläsningar eller kulturarrangemang, prenumererar på KVINFOs nyhetsbrev eller tidskriften Forums mailinglista eller är med i expertdatabasen. Detta kontaktnät svarade positivt på uppmaningen att bli mentor för en kvinna med invandrarbakgrund. Genom mentornätverket har KVINFO ytterligare utvidgat sin kontaktyta i det danska samhället – och är idag välkänt bland kvinnor med minoritetsbakgrund.

2006 lanserade KVINFO websajten *Den unsynlige success* med 30 intervjuer med invandrarkvinnor i Danmark. De berättar sina livshistorier och porträtteras av fotografen Tina Harden. Kvinnorna kommer från olika delar av världen, representerar olika generationer, religioner, kulturer, etniciteter och klasser och de har varit olika lång tid i Danmark men gemensamt för dem alla är att deras historier bryter mot de stereotypa och negativa framställningarna av invandrarkvinnor som länge har präglat danska massmedier. På olika sätt har dessa kvinnor skapat sig goda liv i Danmark. Websajten gick snabbt från att vara en osynlig success till att bli mycket synlig och uppmärksammas och används idag som undervisningsmaterial på språkskolor för invandrare och flyktingar. Efter framgången med kvinnorna publicerade KVINFO 2008 en motsvarande websajt med invandarmän som lyckats bryta stereotypa mansroller och skapa sig ett nytt liv i Danmark. Både män och kvinnor kan skicka in deras historier och fotografier till websitet.

Globala aktiviteter

KVINFO har varit aktiv i samarbete med Mellanöstern och Nordafrika sedan 2006. Det började med två bilaterala projekt i Jordanien, ett om

att dra in kvinnor i den kommunala decentraliseringsprocessen i landet och ett om att stärka kvinnors roll i politik och det offentliga livet generellt. I Marocko fokuserar ett projekt på implementeringen av den nya familjelagen från 2004 som bland annat ger kvinnor möjlighet att söka skilsmässa, sätter restriktioner på mäns möjligheter att ha flera hustrur och höjer giftasåldern till 18 år för både kvinnor och män.

KVINFOs regionala program *Dialogue and Cooperation on Women's Rights in the Arab Region* fokuserar på dialog och samarbete mellan civilsamhälle, speciellt kvinnoorganisationer i den arabiska världen och Danmark. Programmet har fyra insatsområden, forskning, information och dokumentation, kvinnor i politik och överigt samhällsliv, kvinnors rättigheter och våld mot kvinnor. Aktiviteterna handlar om att utbyta erfarenheter, informationer och know how, genom konferenser, seminarier, workshops, studiebesök och kurser och uppbygga databaser.

KVINFO administrerar också en fond som delar ut medel för samarbetsprojekt mellan NGOs i Mellanöstern och Danmark.

KVINFOs Mellanösternaktiviteter finansieras av Utrikesministeriets stora satsning på att förbättra relationerna mellan länderna i Mellanöstern och Nordafrika och Danmark.

Mentornätverket och samarbetet med Mellanöstern är stora utmaningar för ett litet forskningsbibliotek som KVINFO. Plötsligt fördubblas medarbetarskaran och budgeten för projekten överstiger bibliotekets grundanslag. Nya arbetssätt, kontakter till nya grupper både i och utanför Danmarks gränser ställer nya krav men öppnar också nya möjligheter.

”Jeg har via mentornetværket for første gang mødt en dansk kvinde med samme faglige baggrund som mig selv. Da jeg kom hertil, kendte jeg jo kun min mand, hans familie og deres omgangskreds, og ingen af dem arbejder inden for mit fag”

Harpreet, 29 år, bioteknolog

Fakta om KVINFO:

Foto: Miklos Szabo

KVINFO – det danska centret för information om kvinno- och genusforskning.

- *KVINFOs bibliotek* <http://www.kvinfo.dk/side/168/> är det danska genusforskningsbiblioteket. Biblioteket satsar på digitalisering och webbförmedling av dansk kvinnohistoria online. <http://www.kvinfo.dk/side/479>
- www.kvinfo.dk - på KVINFOs website publiceras dagligen nyheter från in- och utland med genusperspektiv . Ett nyhetsbrev per e-mail förmedlar varje månad de viktigaste nyheterna till drygt 6000 prenumeranter.
- *Forum og køn og kultur* är KVINFOs webbmagasin som förmedlar kunskap om genusforskning på ett populärt sätt – webmagasinet har drygt 2600 prenumeranter <http://www.kvinfo.dk/side/557>
- *KVINFOs Expertdatabas* innehåller 1131 profiler på kvinnliga experter inom forskning, näringsliv, konst och kultur, förvaltning, politik och intresseorganisationer. <http://www.kvinfo.dk/side/383/>
- *KVINFOs mentornätverk* parar kvinnor med invandrabakgrund och kvinnor med en starkt fotfäste på arbetsmarkaden i mentor-mentee relationer på basen av yrke och utbildning. <http://www.kvinfo.dk/side/457>
- *KVINFOs Mellanösternaktiviteter* arbetar regionalt i Mellanöstern och Nordafrika i programmet Dialogue and Cooperation on Women's Rights in the Arab Region. Dessutom har KVINFO bilaterala samarbetsprojekt i Marocko och Jordanien. <http://www.kvinfo.dk/side/942/>
- *Den usynlige succes* <http://www.kvinfo.dk/side/539/> presenterar djupgående intervjuer och porträtt av 30 invandrarkvinnor som har skapat sig goda liv i Danmark . Nye mænd i Danmark fokuserar på invandarmän som brutit genussstereotyperna och skapat sig nya mansroller <http://www.kvinfo.dk/side/829/>
- *All About Gender* är KVINFOs engelskspråkiga portal till information om genusforskning och jämställdhet i Danmark <http://www.kvinfo.dk/side/661/>